

РЕШЕНИЕ

№ 243

гр. Шумен, 14.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ШУМЕН, СЪСТАВ II, в публично заседание на двадесети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Азадухи Ов. Карагъзьян

Членове: Константин Г. Моллов
Теодора Енч. Д.

при участието на секретаря Станислава Ст. Стойчева
като разгледа докладваното от Азадухи Ов. Карагъзьян Въззивно гражданско дело № 20223600500380 по описа за 2022 година

Производство по реда на чл.258 и сл. от ГПК.

С решение №260067/5.07.2022г. по гр.д.№3741/2019г. по описа на ШРС , съдът е осъдил Областна дирекция на МВР-Шумен с адрес гр.Ш..... да заплати на М. И. Г. с ЕГН ***** от гр.Н.п... сумата от 1701.61лв. представляваща допълнително възнаграждение за извънреден труд от в размер на 243 часа за периода от 1.11.2016г. до 30.11.2019г. , ведно със законната лихва върху главницата считано от датата на предявяване на иска 11.12.2019г. до окончателното изплащане на сумата и на осн.чл.86 от ЗЗД сумата от 241.96лв. представляваща мораторна лихва върху главницата за периода от 25.01.2017г. до датата на завеждане на исковата молба в съда -11.12.2019г., както и сумата от 400лв. разноски , осъдил е Областна дирекция на МВР-Шумен да заплати и сумата от 318.06лв. представляваща държавна такса и възнаграждение за вещо лице и 5лв. държавна такса в случай на служебно издаване на изпълнителен лист.

Решението е обжалвано от Областна дирекция на МВР-Шумен, действаща ,чрез пълномощника си главен юрисконсулт И.С.И. като незаконосъобразно и неправилно по изложените в жалбата съображения. Жалбоподателят моли решението да бъде отменено и вместо това съдът да постанови ново с което да отхвърли предявените искове и да се присъдят и разноските по делото за двете съдебни инстанции.

М. И. Г., действащ ,чрез пълномощника си адв.З. Б. от АК-Бургас е депозирал отговор с който оспорва жалбата като неоснователна и моли съдът да я остави без

уважение и потвърди обжалваното решение.

Въззивната жалба е подадена в срока по чл.259 ал.1 от ГПК от надлежна страна, при наличие на правен интерес и е допустима и следва да се разгледа по същество. Разгледана по същество жалбата е неоснователна.

След проверка по реда на [чл. 269 от ГПК](#), въззивният съд намери, че обжалваното решение е валидно и допустимо, като в хода на процеса и при постановяването му не са допуснати съществени нарушения на съдопроизводствените правила.

Като обсъди основанията и доводите изложени от страните, както и събраните по делото доказателства, съдът приема за установено следното от фактическа и правна страна:

Ищецът М. И. Г. е предявил срещу ответника Областна дирекция на МВР - Шумен в условията на първоначално, обективно, кумулативно съединение осъдителни иски за присъждане на допълнително трудово възнаграждение за положен извънреден труд в размер на 1530лв. изменен по реда на чл. 214, ал. 1 ГПК, на 1701.61лв., за извънреден труд в размер на 243 часа, положен през периода от 1.11.2016г. до 30.11.2019г., ведно с искане за законна лихва върху главницата, считано от датата на исковата молба до окончателно плащане, както и иск, с правно основание чл. 86 ЗЗД, за присъждане на мораторна лихва върху главницата, в размер на 150лв. за периода от 1.01.2017г. до 11.12.2019г. изменен по реда на чл. 214, ал. 1 ГПК на 241.96лв.

През процесния период ищецът е полагал труд при ответника на длъжността „Старши полицаи - Охранителна полиция“ в РУ на МВР Нови пазар, което е структурно подчинено на ОД на МВР Шумен. Във връзка с изпълнение трудовите си задължения, той е работел при ответника на 12 часови смени, като е полагал и нощен труд, а работното му време, съобразно нормативните изисквания, се изчислявало сумирано на тримесечен период. От заключението на вещното лице по приетата по делото съдебно счетоводна експертиза пред ШРС се установява, че за целия процесен период от 1.11.2016г. до 30.11.2019г. от ищеца е положен нощен труд в размер на 1834 часа, които преизчислени с коефициент 1.143 възлизат на 2096 часа. В резултат на направеното преизчисляване размера на разликата между положения нощен труд и преизчисления такъв е в размер на 243 часа и за целия процесен период стойността е в размер на 1701.61лв., който не е платен. Размерът на мораторната лихва върху предендираното допълнително възнаграждение за извънреден труд от момента, когато сумите са станали изискуеми до датата на образуване на делото, е в размер на 241.96лв.

При така установената фактическа обстановка, съдът достига до следните правни изводи:

Ищецът е предявил обективно кумулативно съединени иски с правно основание чл.176 ЗМВР вр. чл.187, ал.5, т.2 ЗМВР вр. чл.179, ал.1 вр. чл.178, ал.1, т.3 ЗМВР, и с правно основание чл.86, ал.1 ЗЗД.

Съгласно чл.176 от ЗМВР брутното месечно възнаграждение на държавните служители на МВР се състои от основно месечно възнаграждение и допълнителни

възнаграждения. Към основното месечно възнаграждение на държавните служители се изплащат допълнителни възнаграждения за извънреден труд (178, ал. 1, т. 3 ЗМВР). Според действащата разпоредба на чл. 187 от ЗМВР през процесния период, нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица (чл. 187, ал. 1 ЗМВР). Работното време на държавните служители се изчислява в работни дни – подневно, а за работещите на 8-, 12-или 24-часови смени – сумирано за тримесечен период (чл. 187, ал. 3, изр. 1 ЗМВР). При работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22, 00 и 6, 00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период (чл. 187, ал. 3, изр. 4 ЗМВР). Работата извън редовното работно време до 280 часа годишно се компенсира с възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечен период – за служителите, работещи на смени, чрез заплащане с 50 на сто увеличение върху основното месечно възнаграждение (чл. 187, ал. 5, т. 2 вр. ал. 6 ЗМВР). Дневното работно време е обичайното работно време. Нощен е трудът, който се полага от 22. 00 ч. до 06. 00 ч. /чл. 140, чл. 141, ал. 2 КТ/. Трудовото законодателство изхожда от идеята за принципна допустимост на работата през нощта, като я съчетава с мерки за ограничаване на нейното неблагоприятно влияние върху работника или служителя - специална закрила /чл. 140, чл. 140а, чл. 149 и чл. 261 КТ/, която произтича от оценката за повишената вредност на работата през нощта за човешкия организъм - чрез нея се нарушават обичайните за тази част на денонощието биологични функции на човешкия организъм, тя изисква по-голямо напрежение, води до по-бърза и по-голяма умора, променя реда на почивките на работника или служителя, нарушава обичайния ритъм на неговия личен живот. Положеният нощен труд се отчита и се заплаща увеличено в сравнение с дневния. Увеличението се изразява на първо място в запазването на ставката за дневното работно време, като изравняването се извършва със съответни коефициенти в зависимост от начина на изчисляване и отчитане на работното време /подневно или сумирано, чл. 9, ал. 2 НСОРЗ/ и на второ място - в заплащане на допълнително трудово възнаграждение към така увеличеното възнаграждение, чийто минимален размер е установен в чл. 8 НСОРЗ. Оправданието за това допълнително заплащане на нощния труд е в по-големия разход на умствена и физическа енергия от простираната работна сила от работника или служителя и необичайното за биологичния ритъм на човека време от денонощието, през което трудът се полага /в т.см. и Решение № 14 от 27.03.2012 г. на ВКС по гр. дело № 405/2011 г., IV г. о., ГК/.

Съобразно чл. 187, ал. 9 ЗМВР, редът за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдих и почивките за държавните служители се определят с наредба на министъра на вътрешните работи. През процесния период е действала Наредба № 8121з-776 от 29.07.2016 г. за реда за организация и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдих и почивките на държавните служители в Министерство на вътрешните работи, издадена от министъра на вътрешните работи, обн., ДВ, бр. 60 от 02.08.2016 г., в сила от 02.08.2016 г., отм., бр. 3 от

10.01.2020 г., в сила от 10.01.2020 г., Решение № 16766 на ВАС на РБ - бр. 4 от 14.01.2020 г. В чл. 3, ал. 3 от наредбата е предвидено, че за държавните служители от МВР е възможно полагането на труд и през нощта между 22. 00 ч. и 06. 00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период, а в чл. 31 - че отработеното време между 22. 00 ч. и 06. 00 ч. се отчита с протокол, като са посочени лицата, които го изготвят, сроковете за това и начинът на отчитане на броя отработени часове. В посочения подзаконов нормативен акт обаче липсва правило за трансформиране на нощния труд в дневен /за разлика от чл. 31, ал. 1 от Наредба № 8121з407 от 11.08.2014 г., отм. с Наредба № 8121з-592 от 25.05.2015 г., съгласно който при сумирано отчитане на отработеното време общият брой часове положен труд между 22. 00 ч. и 06. 00 ч. за отчетния период се умножава по 0.143, като полученото число се сумира с общия брой отработени часове за отчетния период/.

Същевременно съгласно нормата на чл. 188, ал. 2 ЗМВР, държавните служители, полагащи труд за времето между 22. 00 ч. и 06. 00 ч., се ползват със специална закрила по КТ. При липсата на правило за отчитане на нощния труд в специалния закон - ЗМВР /до изменението на чл. 187, ал. 4 със ЗИДЗМВР от м. юли 2020 г. / и в наредбата, издадена по чл. 187, ал. 9 ЗМВР, то при сумирано отчитане на работното време на служителите от МВР, работещи по служебно правоотношение, следва да се прилага субсидиарно правилото за трансформиране на нощните часове в дневни, установено в чл. 9, ал. 2 НСОПЗ. Да се приеме , противното би означавало да се допуснат различни системи на отчитане на нощния труд от служителите в МВР и от работниците по трудово правоотношение, въпреки че те изразходват психическа и физическа енергия и извършват полезна трудова дейност в една и съща част от денонощието /работно време/ и при едни и същи вредни за здравето последици, което би довело до нарушаване на принципа за равностойно третиране, закрепен в чл. 6 от Конституцията на Република България и чл. 14 ЕКЗПЧОС /виж и Решение № 311 от 08.01.2019 г. на ВКС по гр. дело № 1144/2018 г., IV г. о., ГК/. Приложението на правилото на чл. 9, ал. 2 НСОПЗ не се изключва от обстоятелството, че ответникът е изпълнил задължението си да заплати на ищеца допълнително възнаграждение за нощен труд в размер на 0. 25 лв. за всеки отработен час през нощта. При сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място /чл. 9, ал. 2 НСОПЗ/. Нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица /чл. 187, ал. 1 ЗМВР/. Следователно нормалната продължителност на дневното работно време, установени при подневно отчитане на работното време на държавните служители в МВР, е 8 часа - това е първата от двете величини, необходими за изчисляване на приложимия коефициент. По отношение на втората от тях съдът приема, че за работещите на 8-, 12- или 24-часови смени в системата на МВР работното време се изчислява сумирано за тримесечен период с възможност за полагане на труд и през нощта между 22. 00 ч. и 06. 00 ч., като работните

часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период /чл. 187, ал. 3 ЗМВР/. Т. е., от посочената норма е видно, че 8-часовото ограничение при полагане на нощен труд на смени се отнася за случаите на сумирано изчисляване на работното време за тримесечен период, а не за случаите на подневно отчитане на работното време, която е различна форма на отчитане на труда. През исковия период в ЗМВР липсва норма, която да установява нормалната продължителност на нощното работно време при подневно отчитане на работното време. Ето защо при подобна празнота в специалния закон следва да се приложи общото правило на чл. 140, ал. 1 КТ, съгласно което нормалната продължителност на работното време през нощта при 5-дневна работна седмица е до 7 часа. Следователно отношението между нормалната продължителност на дневното работно време /8 часа/ и нормалната продължителност на нощното работно време /7 часа/, установени за подневно отчитане на работното време на служителите в МВР, е 1.143.

Съгласно чл. 143, ал. 1 КТ, извънреден е трудът, който се полага по разпореждане или със знанието и без противопоставянето на работодателя или на съответния ръководител от работника или служителя извън установеното за него работно време. Работодателят може да установява сумирано изчисляване на работното време - седмично, месечно или за друг календарен период, който не може да бъде повече от 6 месеца - чл. 142, ал. 2 КТ. Както бе отбелязано по - горе, работното време на държавните служители в МВР, работещи на 8-, 12- или 24часови смени, се изчислява сумирано за тримесечен период - чл. 187, ал. 3, изр. 1 ЗМВР. При тази форма на отчитане на работното време, установената нормална продължителност на работното време се спазва средно за определен по-продължителен период от време, който в процесния случай е тримесечен. При сумираното изчисляване продължителността на работния ден не е еднаква, поради което за работодателя не съществува задължение през всеки календарен период /седмица, месец/ да осигурява отработване на пълния размер на законоустановеното работно време, което за държавните служители е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица, съгласно чл. 187, ал. 1 ЗМВР. В този случай продължителността на работното време през отделните дни може да надвишава нормалната, но работата в повече се компенсира с почивка в границите на отчетния период. По този начин балансът на работното и свободното време се запазват средно за периода на отчитане. Когато в края на отчитане, нормата свободно време е превишена, ще е налице извънреден труд. Сумираното работно време се установява в полза на работодателя за работници и служители, които извършват работа със специфичен характер и/или организация на труда /чл. 154а КТ/, но изчисляването му се основава на продължителността, установена при подневното отчитане на работното време /чл. 142, ал. 1 КТ/. Тримесечната норма на отчитане представлява допълнителна тежест за работника или служителя, тъй като затруднява възстановяването на работната сила, което биологично се осъществява най-добре в рамките на едно денонощие / т. 2 от Тълкувателно решение № 8 от 14.11.2014 г. на ВКС по тълк. дело № 8/2013 г., ОСГК/.

Съгласно чл. 9, ал. 5 от Наредбата за трудовата книжка и трудовия стаж, трудовият стаж на работниците и служителите, работещи при сумирано изчисляване на работното

време, се определя, като изработените часове по графика за периода на сумирането, след превръщане на нощните часове в дневни за смените с повече от 4 нощни часа, се разделят на установената за тях нормална продължителност на дневното работно време. Определеният по този начин труд стаж не може да е по-голям от броя на работните дни за периода на сумирането. В чл. 18, ал. 3 НСОПЗ е предвидено, че при сумирано изчисляване на работното време броят на отработените дни се установява, като отработените часове през месеца след превръщането на нощните часове в дневни се разделят на дневната продължителност на работното време, установена за работното място при подневно отчитане на работното време. Съответно в чл. 9б, ал. 1 /Нов - ДВ, бр. 41 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г. / от Наредбата за работното време, почивките и отпуските, е установено, че при сумирано изчисляване на работното време по чл. 142, ал. 2 КТ се определя норма за продължителност на работното време за периода. Нормата се определя в часове, като броят на работните дни по календар, включени в периода на отчитане, се умножи по дневната часова продължителност на работното време, определено в трудовия договор, а в чл. 9а, ал. 4 от наредбата /редакция изм., бр. 41 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г. /, че когато се полага нощен труд, сборът от работните часове по графика на работника или служителя по ал. 3 се изчислява след превръщане на нощните часове в дневни за смените с 4 и повече от 4 часа нощен труд с коефициента по чл. 9, ал. 2 НСОПЗ. Превръщането на нощните часове в дневни не се извършва, когато за работното място е установено намалено работно време, както и когато трудовият договор е сключен за работа само през нощта. Съгласно чл. 26, ал. 1 от Наредба № 8121з-776 от 29.07.2016 г. за реда за организация и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдих и почивките на държавните служители в Министерство на вътрешните работи, при сумирано отчитане на работното време общият брой на отработените часове по график се сравнява с нормата работни часове за отчетния период, получена от броя календарни работни дни за периода, умножени по цифрата осем. Получените часове над тази норма се отчитат като положен труд извън редовното работно време. Посочената наредба не предвижда превръщане на нощните часове в дневни с коефициент 1.143 за изчисляване на отработените дни и за отчитането и заплащането на извънредния труд. С оглед изложените вече по-горе съображения за приложимост на установения в чл. 9, ал. 2 НСОПЗ коефициент за отчитане на положения от ищеца нощен труд и доколкото правилото за преизчисляване на нощните часове в дневни е в синхрон с правилата за заплащане на труда и зачитането на трудовия стаж, настоящият съдебен състав приема, че за процесния период нощните часове, преизчислени в дневни с коефициент 1.143, следва да се вземат предвид при решаването на въпроса дали е положен извънреден труд от страна на ищеца. Както бе посочено по-горе, от заключението на вещото лице се установява, че за целия процесен период от 1.11.2016г. до 30.11.2019г. от ищеца е положен нощен труд в размер на 1834 часа, които преизчислени с коефициент 1.143 възлизат на 2096 часа. В резултат на направеното преизчисляване размера на разликата между положения нощен труд и преизчисления такъв е в размер на 243 часа и за целия процесен период стойността е в размер на 1701.61лв., който не е платен. Размерът на

мораторната лихва върху предендираното допълнително възнаграждение за извънреден труд от момента, когато сумите са станали изискуеми до датата на образуване на делото, е в размер на 241.96лв.

Изложените от съда съображения не се променят от възприетото в Решение от 24.02.2022 г. по дело C- 262/2020 г. на Съда на Европейския съюз. Съгласно цитираното решение член 8 и член 12, буква а) от Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 ноември 2003 година относно някои аспекти на организацията на работното време трябва да се тълкуват в смисъл, че не налагат да се приема национална правна уредба, която да предвижда, че нормалната продължителност на нощния труд за работниците от публичния сектор като полицаите и пожарникарите е по-кратка от предвидената за тях нормална продължителност на труда през деня. При всички случаи в полза на такива работници трябва да има други мерки за защита под формата на продължителност на работното време, заплащане, обезщетения или сходни придобивки, които да позволяват да се компенсира особената тежест на полагания от тях нощен труд.

В случая, в българското законодателство до изменението на ЗМВР с ДВ бр. 60/2020 г. не съществува норма, определяща нормалната продължителност на нощния труд на държавните служители в системата на МВР, поради което отговорът на въпроса по т. 1 от решението на СЕС не променя становището на настоящата инстанция, което е изложено по-горе в мотивите.

Съображенията на въззивната инстанция не се променят и от възприетото в т. 2 от цитираното решение на СЕС. Според последното чл. 20 и чл. 31 от Хартата на основните права на Европейския съюз трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат определената в законодателството на държава членка нормална продължителност на нощния труд от седем часа за работниците от частния сектор да не се прилага за работниците от публичния сектор, включително за полицаите и пожарникарите, ако такава разлика в третирането се основава на обективен и разумен критерий, тоест е свързана с допустима от закона цел на посоченото законодателство и е съразмерна на тази цел. В мотивите на решението се приема, че що се отнася до обосноваването на евентуалната разлика в третирането, следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика разликата в третирането е обоснована, когато се основава на обективен и разумен критерий, тоест когато е свързана с допустима от закона цел на съответното законодателство и е съразмерна на тази цел (решение от 29 октомври 2020 г., *Veselibas ministrija*, C 243/19, EU: C: 2020: 872, т. 37 и цитираната съдебна практика). Приема се, че възприетото становище, че в член 187, алинеи 1 и 3 от Закона за МВР нормалната продължителност на труда през деня и през нощта е еднаква и затова съотношението между нормалната продължителност на труда през деня и тази през нощта е 1 и не налага преобразуване. Според СЕ подобен аргумент не отразява допустима от закона цел, годна да обоснове разлика в третирането. Посочва се, че няма пречка за държавите членки да вземат предвид бюджетни съображения успоредно със съображения от политически, социален или демографски порядък и да въздействат върху естеството или обхвата на мерките, които смятат да приемат, но такива съображения не могат сами по себе

си да представляват цел от общ интерес. В решението се сочи, че ако не е основана на обективен и разумен критерий, всяка разлика в третирането, която разпоредбите на националното право в областта на нощния труд въвеждат по отношение на различни категории работници, намиращи се в сходно положение, би била несъвместима с правото на Съюза и би налагала в такъв случай националният съд да тълкува националното право във възможно най-голяма степен с оглед на текста и целта на съответната разпоредба на първичното право, като вземе предвид цялото вътрешно право и приложи признатите от последното тълкувателни методи, за да гарантира пълната ефективност на тази разпоредба и да достигне до разрешение, съответстващо на преследваната с нея цел. Изложените в молба от 19.10.2022г. на ОД на МВР Шумен пред ШОС доводи по съществото на спора са несъстоятелни, предвид гореизложените мотиви в настоящото решение.

Ето защо, съдът намира, че исковата претенция за заплащане на извънреден труд за процесния период, получен след преобразуване на положените часове нощен труд в дневен, се явява основателна и доказана за сумата от 1701.61лв., ведно с мораторна лихва в размер на 241.96лв. за периода от датата на падежа 25.01.2017г. до датата на завеждане на исковата молба в съда на 11.12.2019г.

С оглед на обстоятелството, че правният извод, до който въззивната инстанция е достигнала съответства на правните съждения на първоинстанционния съд, то обжалваното решение следва да бъде потвърдено изцяло.

Съобразно изхода от спора следва жалбоподателят да заплати на въззиваемата страна разносните ѝ по делото за въззивната инстанция в размер на 400лв. за адвокатски хонорар.

Водим от горното и на основание чл.271, ал.1 от ГПК, Шуменският окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение №260067/5.07.2022г. по гр.д.№3741/2019г. по описа на ШРС.

ОСЪЖДА Областна дирекция на МВР - Шумен , с адрес гр.Ш..... да заплати на М. И. Г. с ЕГН ***** от гр.Н.п..., действащ ,чрез пълномощника си адв.З. Б. от БАК ,съдебен адрес грБ.... направените разноски по делото за въззивната инстанция в размер на 400лв.

На основание чл.280, ал.3 т.1 от ГПК, решението е окончателно и не подлежи на касационно обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____